

Olelliset toimintaan ja talouteen liittyvät tapahtumat

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystalouksien vuosi on kulunut edelleen pääosin covid-19 viruksen varjossa ja perustoimintaan on varsinkin terveystalouksissa jouduttu tekemään tarkistuksia. Nyt alkusyksystä epidemiatilanne näyttää olevan rauhoittumassa ja paluu normaaliin arkeen on alkamassa. Loppuvuoden aikana nähdään, miten yli vuoden jatkunut lisärasitus näkyy työntekijöiden hyvinvoinnissa. Tulevan talousarvion myötä myös jo ennalta päätetty organisaatiouudistukseen liittyvä terveystalouksien esimiesten täysivaltaistaminen saadaan valmiiksi. Näillä toimenpiteillä voidaan osaltaan vaikuttaa henkilöstön hyvinvointiin ja tukea työyksiköitä tulevissa haasteissa.

Sosiaali- ja terveystalouksien toimintaa on kaikilla palvelualueilla vaikeuttanut edelleen myös sijaistyövoiman saannin haasteet. Kaupungin toimesta on sijaistyövoiman rekrytointia pyritty helpottamaan ja prosessia joustavoittamaan, mutta jos työntekijöitä ei ole saatavilla, ei näilläkään toimenpiteillä ole suurta vaikutusta. Tilannetta helpottamaan on ulkopuolisen sijaistyövoiman ostopalveluihin osoitettu kullekin vuodelle lisämäärärahaa.

Terveystaloudet

Terveystalouksien perusterveydenhuollon avohoitokäynnissä on laskua suhteessa viime vuoden vastaavaan aikaan. Ei kiireellisten sairauksien hoitovelka kasvaa ja avoterveydenhuollon palveluissa voidaankin epidemian hellittäessä odottaa merkittävää palvelujen kysynnän kasvua. Nykyisillä resursseilla kyetään hoitamaan määrätty rajattu määrä potilaita, joten hoitovelan nopea lyhentäminen voimassa olevilla resursseilla ei ole realistista. Jos avoinna olevia lääkärin vakanseja ei saada täytetyksi niin resurssivajasta korvaamaan on vakavasti harkittava ostopalvelutyövoiman käyttöä.

Heinäkuun alusta lukien Salon kaupungin työterveyshuollon palvelut tuottaa Länsirannikon työterveyshuolto Oy. Salon kaupungin henkilöstöä informoitiin ajoissa tulevasta muutoksesta ja tiedotettiin palvelujen saatavuudesta. Käytännössä työterveyshuollon palvelut säilyivät ennallaan.

Terveystalouksien QWL-kyselyssä tuli esille henkilökunnan työhyvinvoinnin osalta haasteita. Työnantaja on reagoinut tilanteeseen ja väliaikaisesti on hankittu ulkopuolista konsulttia apua tilanteen helpottamiseksi. Työ henkilökunnan työhyvinvoinnin edistämiseksi jatkuu.

Vanhustaloudet

Myös vanhustalouksissa korona on vaikuttanut toimintaan. Palvelut on kuitenkin kyetty tuottamaan entiseen malliin. Henkilöstön saatavuus ja kasvanut asiakasmäärä on vaikeuttanut myös vanhustalouksien toimintaa. Sijaisia ei saa ja myös opiskelijoiden saatavuus on heikentynyt. Lähiesimiestyöhön on panostettu osasto- ja tiimivastaavien täysivaltaistamisella. Haastavassa henkilöstötilanteessa esimiestyölle ei ole jäänyt riittävästi sille tarkoitettua aikaa.

Vanhustalouksien asiakasmäärät ovat edelleen kasvussa. Salon ikärakenne on keskimääräistä korkeampi ja aiheuttaa palvelujen tarpeen kasvua niin kotiin tuotetuissa palveluissa kuin myös ympärivuorokautisen hoidon kohdalla. Vanhustalouksien kasvavaan palvelujen tarpeeseen pyritään kuitenkin ensi sijassa vastaamaan kotiin tuotetuilla palveluilla. Vanhustalouksissa kuten muissakin sosiaali- ja terveystalouksissa

kevyemmän ja ennalta ehkäisevän hoidon merkitys kasvaa ja myös palvelurakennetta tullaan kehittämään kunnissa tähän suuntaan. Monipuoliset ja kattavat palvelut edellyttävät osaavaa ja riittävää henkilöstöresurssia ja tähän on myös vuoden 2022 talousarvioesityksessä kiinnitetty huomiota.

Sosiaalityön palvelut

Sosiaalityön palveluiden toimintaan on edelleen vaikuttanut merkittävästi sosiaalityöntekijöiden vaihtuminen ja rekrytointiongelmien. Perheiden palveluissa myös lähiesimiesten vaihtuvuus on vaikuttanut prosessien sujuvuuteen ja palveluiden saatavuuteen. Asiakkuuksien lisääntyminen sekä sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa että lastensuojelussa on jatkunut.

Väestön ikääntyminen näkyy vammaispalveluissa asiakkaiden palveluasumisen tarpeiden kasvuna. Henkilökohtaisen avun ja palveluasumisen palvelujen päällekkäisyyttä ja palveluiden ostojen seuranta on tehostettu ja mm. palvelutarpeen arvioinnin rakenteellisuuteen ollaan laatimassa uusia ohjeita tasalaatuisen ja lainmukaisen arviointiprosessin varmistamiseksi. Henkilökohtaisen avun myöntämisen järkevöittäminen etenee asteittain.

Aikuisten palveluiden painopistealueilla; asiakkaiden osallisuuden lisääminen, vaikeasti asutettavien asiakkaiden tilanteen kohentaminen ja sosiaalinen kuntoutuksen kehittäminen, tavoitteet ovat tarkastelujaksolla toteutuneet.

Erikoissairaanhoidot	2021/ 1-8	2020/1-8	m %
Tyks hoitajaksot	4050	3876	4,5
Tyks pkl-käynnit	57966	55911	3,7
EPLL pkl-käynnit	6094	5912	3,1
Psykiatria hoitajaksot	293	259	13,1
Psykiatria pkl-käynnit	21180	17337	22,2
Siirtoviivepäivät	344	493	-30,2

Perusterveydenhuolto	2021/ 1-8	2020/18	m %
Avohoitokäynnit	64 577	69 247	-6,7
Sairaalan vuodeos. hpv	20543	22765	-9,8
Päivystyskäynnit	12592	14007	-10,1
Suun terveydenhuolto	33674	30303	11,1
Kotisairaala	1923	1632	17,8
Kuntoutus	10005	9934	0,7

Vanhustaloudet	2021/ 1-8	2020/1-8	m %
Kotihoidon käynnit	306356	289506	5,8
Tehostettu palv.as	40003	39447	1,4
Tehostettu ostopalvelut	95	81	17,3
Palveluseteli	22	33	-33,3
Hoivakodit hoitopäivät	53258	54495	-2,3
Omaishoidon tuen saajat	335	332	0,9

Sosiaalityön palvelut	2021/ 1-8	2020/1-8	m %
Ehkäisevä/täyd. tttuki	588	590	-0,3
Perheidenp. ilmoitukset	1645	1585	3,8
Lastens. asiakkuudet	522	456	14,5
Huostaanotot	16	3	433,3
Avohuollon sijoitukset	63	65	-3,1
Henkilök.avun asiakkaat	479	450	6,4
Palv.asumisen asiakkaat	89	88	1,1

Talous

Sosiaali- ja terveystalueluiden palvelualueilla toimintatuottoja on tarkastelujaksolla kertynyt selvästi ennakoitua vähemmän. Sosiaali- ja terveystaluelakunta on reagoinut tilanteeseen ja lautakunnan lisämäärärahaesityksessä esitetään kolmen miljoonan euron vähennystä vuoden 2022 talousarvion tuottovaraukseen. Toimintatuottokertymään vaikuttaa osaltaan edelleen covid-19 epidemian aiheuttama hoitopalveluiden käyttövaja. Lääkärin käyntimaksuissa on selvä lasku ja lisäksi tuottototeumaan vaikuttaa merkittävästi alkuvuonna ministeriölle tehty sotilasvammalain mukaisten korvausten palautus (964 365,45 euroa). Sotilasvammalain perusteella maksettuja korvauksia jouduttiin palauttamaan, koska sotilasvammalain mukaan myönnettyjä palveluja ei toteutunut ennakoitusti. Korvauksista tehdään vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ministeriölle selvitys ja sen jälkeen ministeriö lähettää kaupungille tasauslaskun. Tasauslasku toimitettiin kaupungille niin myöhään, että palautus oli kirjattava kuluvan vuoden tilinpittoon.

Toimintakuluja (ulkoiset) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen osalta on alkuvuoden aikana toteutunut n. 163,8 milj. euroa. Kulukertymä ylittää viime vuoden vastaavan ajan peräti 10 milj. eurolla. Merkittävin kasvu kohdistuu palvelujen ostoihin. Vuonna 2020 tarkastelujaksolla 1-9 palvelujen ostoja toteutui 87,8 milj. euroa ja nyt kuluvan vuoden vastaavana aikana 94,8 milj. euroa, kasvua 7 milj. euroa.

Toimielin tasolla tilin 4430 sosiaali- ja terveystalueluiden ostot kasvuprosentti on suuri. Tilille kirjataan mm. laboratoriopalvelujen ostojen kustannukset. Kustannusten kasvu selittyy suurelta osin koronasta aiheutuvilla lisääntyneillä tutkimustarpeilla. Salon kaupunki ostaa laboratoriotutkimukset pääosin VSSH:ltä. Vuonna 2020 tilikohdan kulut aikavälillä 1-9 olivat 3,0 milj. euroa ja nyt kuluvana vuonna 4,7 milj. euroa. Salon kaupungin tilinpidossa toteutetaan koronakulujen seuranta ja syyskuun lopulla korona-koodille oli sosiaali- ja terveystalueluissa kirjattu kuluja 2,9 milj. euroa, josta palvelujen ostoja 1,1 milj. euroa.

Palvelujen ostojen kasvusta n. 1,6 milj. euroa selittyy erikoissairaanhoidon palvelujen ennakkolaskutuksen kasvulla. Tosin Salon kaupungin erikoissairaanhoidon todelliset toteutuneet kustannukset ovat tarkastelujaksolla selvästi ennakkolaskutusta pienemmät ja loppuvuoden (loka-jouluku) ennakkolaskuja on tästä syystä sairaanhoitopiiriin toimesta korjattu alaspäin.

Palvelujen ostojen kustannusten kasvun taustalla on myös vanhuspalveluiden palvelusetelimenojen kirjauskäytännön muutos. Kuluvan vuoden osalta palvelusetelimenot kirjataan palvelujen ostoihin, kun viime vuonna menot kirjattiin avustusten kohtaan. Vaikutus tarkastelujaksolla n. 700 000 euroa. Sosiaalityön palveluiden osalta palvelujen ostoissa kasvua edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattaessa 2,2 milj. euroa.

Toimialueen kustannusten kasvuun vaikuttaa myös osaltaan henkilöstökulujen kasvu. Henkilöstökuluja toteutui tarkastelujaksolla n. 57,2 milj. euroa (kasvua viime vuoteen n. 2,7 milj. euroa). Henkilöstökulujen kasvun taustalla on mm. covid-19 epidemian aiheuttama sijaistyövoiman käyttötarpeen kasvu. Korona-koodille on kirjattu henkilöstökuluja 1,4 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystaluelakunnan talousarvion sitovuustasolla sosiaali- ja terveystaluelut toimintakate talousarvio ylittyy ja

tästä syystä sosiaali- ja terveystaluelakunta on päättänyt tehdä muutosesityksen kuluvan vuoden talousarvioon. Muutosesityksessä kolme milj. euroa kohdistetaan tuottovarousten vähentämiseen ja neljä milj. euroa lisämäärärahaan. Lisämääräraha kohdistetaan palvelujen ostoihin sosiaalityön palvelualueelle. Lisämäärärahasta 2,5 milj. euroa kohdistetaan perhesosiaalityön vastualueelle ja 1,5 milj. euroa vammaistyön vastualueelle. Lisämäärärahan tarve johtuu palvelujen tarpeen kasvusta eikä koronasta aiheutuvista lisäkustannuksista. Talousarvion muutosesityksessä lautakunnan sitovuustasolle sosiaali- ja terveystaluelut toimintakate haetaan siis lisästä seitsemän milj. euroa.

Sosiaali- ja terveystalueluiden palvelualueille kohdistuu kuluvana vuonna merkittäviä koronasta aiheutuvia lisäkustannuksia ja talousarvio voi ylittyä nyt haetusta lisämäärärahasta huolimatta. Valtionhallinto on luvannut korvata kunnille koronasta aiheutuneet kustannukset täysimääräisesti, joten lisämäärärahaa ko. kustannusten kattamiseksi ei haeta.

Terveystaluelut

Terveystalueluiden palvelualueella toimintatuottoja on toteutunut alkuvuoden osalta talousarviota vähemmän. Talousarvion ulkoisten tuottojen kohdalle varattu 7,4 milj. euroa ei tule toteutumaan ja tästä syystä talousarvion 2021 muutosesityksessä terveystalueluiden tuottovaruksiin esitetään 1,3 milj. euron vähennystä. Talousarviota laadittaessa koronatilanteen odotettiin paranevan ja toiveena oli, että vuoden 2021 toimintaympäristö palautuisi normaaliiksi. Näin ei ole tapahtunut, joten joudumme tekemään kuluvan vuoden talousarvion tarkistuksia.

Toimintakuluja terveystalueluiden palvelualueella on toteutunut 97,6 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen on kertynyt n. 5,6 milj. euroa. Palvelujen ostojen osalta kustannukset kasvaneet 4 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon laskutuksen kasvu 1,6 milj. euroa, sosiaali- ja terveystalueluiden ostot (tili 4430) 1,7 milj. euroa sekä muut palvelujen ostot 0,7 milj. euroa. Henkilöstökulujen kohdalla kustannuksia on kertynyt 1,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Henkilöstökulujen kasvu selittyy pitkälle korona pandemian aiheuttaman sijaistarpeen kasvulla sekä kuluvalle vuodelle kohdistuneilla palkankorotuksilla. Kokonaistilanne huomioiden kasvu on varsin maltillinen ja tulee suurelta osin korvatuksi valtion toimesta. Loppuosa kuluvan vuoden kustannusten kasvusta selittyy koronan myötä kasvaneilla tarvikehankinnoilla, myös nämä korvataan kunnalle. Samalla pitää ottaa huomioon, että valtion koronan aiheuttamista sosiaali- ja terveystalueluiden kustannusten kasvusta maksamat korvaukset eivät ohjaudu palvelualueille käyttötalouden katteeksi.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalveluiden kuluvan vuoden talousarvioon tehdään toimintatuottovaroituksen osalta tarkennus alaspäin ja palvelualueen myyntituottoihin tehdään 1,4 milj. euron tarkistus alaspäin. Tarkistus kohdistetaan tulotilille 3086 sotilasvammalain mukaiset korvaukset. Tällä kompensoidaan alkuvuodesta valtionkonttorille maksettu edellisvuoden liikamaksu. Muilta osin vanhuspalveluiden toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisina.

Toimintakulut ovat ajanjaksolla 1-9/2021 n. 1,2 milj. euroa edellisvuoden vastaavaa aikaa suuremmat. Henkilöstökulujen kohdalla kasvua edellisvuoteen on 0,8 milj. euroa. Korona on aiheuttanut myös vanhuspalveluiden toimintayksiköissä haasteita ja tartunnoilta / altistumisilta ei ole vältytty ja si-

jaistyövoiman tarve on ollut kasvussa. Vanhuspalveluiden sijaispooli on tähän asti pystynyt vastaamaan sijaistarpeeseen, mutta nyt on näkyvissä, että tämä ei riitä, vaan palvelualueelle tarvitaan lisää uusia entuudestaan työtehtäviin perehdyneitä sijaisia, jotta palvelut kyetään tuottamaan kohtuudella haastavassa ympäristössä. Vanhuspalveluiden palvelujen ostoissa on kasvua 1,0 milj.euroa, josta 0,7 milj. euroa selittyy palvelusetelikustannusten siirrolla avustuksista palvelujen ostoihin. Avustuksissa vastaavasti kustannukset vähentyneet.

Sosiaalityön palvelut

Sosiaalityön palveluiden kuluvan vuoden talousarvioon tehdään muutoksia. Toimintatuottovarauksia lasketaan 0,3 milj. euroa ja toimintakuluihin lisätään määrärahaa palvelujen ostoihin 4 milj. euroa. Lisämäärärahasta 2,5 milj. euroa kirjataan perhesosiaalityön vastuualueelle ja 1,5 milj. euroa vammaistyön vastuualueelle.

Palvelualueen toimintakuluissa on kasvua edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattaessa 2,9 milj. euroa. Palvelujen ostot kasvaneet 2,2 milj. euroa. Sosiaalityön palveluissa kustannusten kasvua ei selitä covid-19 pandemia. Kustannusten kasvun taustalla on palvelutarpeen kasvu.

Palvelualueelle on edelleen kasvavassa määrin ohjautunut uusia asiakkaita, ja ehkä osin myös oman työvoiman rekrytointivaikeuksista johtuen, on jouduttu turvautumaan palvelujen ostoihin, jotta lakisääteiset palvelut on saatu turvatuksi. Lisäksi palveluprosesseihin tehdyt muutokset näkyvät palvelujen ostojen toteutumassa viiveellä. Palvelualueella on edelleen panostettu ennalta ehkäisevään toimintaan ja tällä tavoin pyritään vähentämään ns. korjaavan työn (palvelujen ostot) tarvetta. Tulosityksikoista merkittävien palvelujen ostojen kasvu kohdistuu lastensuojelun tulosityksikköön 0,7 milj. euroa sekä vammaispalvelujen tulosityksikköön, jossa kasvua 0,4 milj. euroa.

Sosiaalityön palveluissa henkilöstökulut n. 0,4 milj.euroa edellisvuotta suuremmat. Henkilöstökulujen kasvu selittyy muutamalla henkilöstösuunnitelman mukaisella uudella vakanssilla sekä talousarviovuodelle kohdistuneilla palkankorotuksilla. Myönnettyissä avustuksissa on kasvua 0,3 milj.euroa ja kasvu kohdistuu vammaispalveluiden tulosityksikköön.

Taulukot

Sos.-ja terv.palv	1-9/2021	TA 2021	enn 2021
Toimintatuotot	13 922 566	20 224 562	19 346 642
Toimintakulut	-168 595 374	-222 672 837	-223 694 916
Toimintakate	-154 672 808	-202 448 275	-204 256 335

Sos- ja terv. ulk	1-9/2021	TA 2021	enn 2021
Toimintatuotot	13 267 453	19 425 786	18 411 154
Toimintakulut	-163 867 635	-216 410 103	-217 188 655
Toimintakate	-150 600 182	-196 984 317	-198 709 611

